

תוכן העניינים

1.....	תוכן העניינים
1. 2-3.....	הגדרת הקהילה
2.....	א. הגדרת הקהילה
2-3.....	ב. מידע היסטורי ונתוני רקע
2. 4-6.....	תיאור הבעיה ו/או המצב החברתי הבלתי רצוי
4-5.....	א. תיאור הבעיה
5-6.....	ב. תיאור המצב החברתי
3. 6-8.....	התמקדות בסוגיה מרכזית לגבי הבעיה
6.....	א. תיאור הסוגיה
6-7.....	ב. סקירת הסוגיה
7-8.....	ג. כוחות, יכולות והזדמנויות בקהילה
8.....	ד. שאלות שעולות מהגדרת הסוגיה
4. 9-11.....	כלים ושיטות לביצוע המפוי
9.....	א. שיטות לביצוע המפוי
9-11.....	ב. איתור ושיתוף דמויות מפתח בקהילה
11.....	ג. אנשי מקצוע שותפים
5. 11-13.....	סיכום ואבחון הממצאים
11-12.....	א. תיאור תמונת מצב
12-13.....	ב. סיכום מפת כוחות, יכולות והזדמנויות בקהילה
13.....	ג. אבחון מצב הקהילה
6. 13-17.....	תכנון ראשוני של ההתערבות הקהילתית
13-15.....	א. בחירת התערבות קהילתית
15.....	ב. גישות התערבות ייחודיות
15-16.....	ג. מידת התאמתן ותצאותיהן
16-17.....	ד. דרכי עבודה בפועל
18-19.....	בבליוגרפיה

1. הגדרת הקהילה.

א. הקהילה עליה בחרתי לכתוב את העבודה ולבצע מיפוי ואבחון קהילתי הינה נשים חרדיות בשכונת חפציבה בעיר מודיעין עילית. העיר מודיעין עילית הינה התנחלות חרדית צעירה, אשר הוכרזה כעיר בשנת 2008 ומונה כ- 60,000 תושבים. במודיעין עילית נבנו 6 שכונות עיקריות, ביניהן שכונה הנקראת חפציבה, שכונה צפון מזרחית, בה מתגוררות 800 משפחות. רוב התושבים בעיר הינם צעירים חרדים אשר הגיעו מירושלים, בני ברק וישובים דתיים נוספים בסביבה. מבחינה סוציו אקונומית, העיר מדורגת בדרגה הנמוכה ביותר. האוכלוסייה במודיעין עילית מחולקת ל-3 קבוצות עיקריות, כולן נכללות ביהדות החרדית: זרם ליטאי, זרם חסידי ובני עדות המזרח. היהדות החרדית מתאפיינת בהקפדה רבה על שמירת מצוות וקיום ההלכה, ושמרנות יתרה מבחינת תרבות ואורח חייה.

השמרנות המאפיינת את היהדות החרדית, מתייחסת ברובה אל הנשים החרדיות. נשים חרדיות נדרשות ללבוש צנוע ושמרני. כיום, רבות מהן עובדות מחוץ לבית, אך הדבר נתפס כאילוץ עקב לימודי התורה של הגברים החרדים ולא כתופעה חיובית כשלעצמה, מכיוון שעל פי תפיסתם מקומה של האישה קודם כל בבית ובחינוך הילדים. נשים בחברה החרדית לא נושאות בתפקידים ציבוריים כמו בפוליטיקה ותפקידי ניהול ציבוריים, למעט במוסדות חינוך לבנות. מרביתן נמנעות מללמוד נהיגה, תמונות של נשים לא מוצגות בציבור וברוב אמצעי התקשורת החרדים.

הריבוי הטבעי באוכלוסייה החרדית גבוה יחסית לשאר האוכלוסייה, מתוך תפיסה אידאולוגית דתית הרואה בהבאת ילדים לעולם מצווה חשובה - פרו ורבו. משפחות מרובות ילדים עם מספר ילדים דו ספרתי אינן נדירות בציבור החרדי. השימוש באמצעים למניעת הריון נפוץ פחות וכרוך לרוב בהיתר של מורה הוראה או אישור של רופא על סיכון בריאותי. בהתאמה, קצב הילודה במודיעין עילית הינו גבוהה במיוחד, כ-3000 תינוקות נולדים בשנה.

הסיבה שבחרתי לבצע את עבודת המיפוי והאבחון הקהילתי על אוכלוסייה של נשים חרדיות משכונת חפציבה בעיר מודיעין עילית, הינה שאני עובד במודיעין עילית, במרפאה לבריאות הנפש כמתאם טיפול ומנהל פרויקטים שיקומיים. אי לכך, בעבודתי אני נפגש רבות עם אוכלוסיית הנשים החרדיות ומודע היטב לבעיותיהן ולצרכיהן בתחום הנפש אשר אינם מקבלים מענה, עקב חוסר ידע, נגישות וחשיפה למידע, בנוסף עקב השמרנות הדתית המאפיינת את האוכלוסייה החרדית. הבחירה בשכונה הינה אקראית, על מנת שאוכל להתמקד בקבוצה המהווה מדגם מייצג. הגדרת הקהילה, כפי שבחרתי להציג אותה, הינה מכיוון שמעמדן של הנשים החרדיות ומחויבותן למשפחה ולדת גבוהה, דבר אשר הינו בעל השלכות על כלל התחומים בחייהן ויש להתחשב בו כאשר אנו ניגשים לבניית תכנית קהילתית שמטרתה לסייע לקהילה זו.

ב. התהוותה של החברה החרדית הינה תהליך שהתמשך לאורך ההיסטוריה, בתחילת המאה ה-19 התעצמה היהדות החרדית, עם הקמתן של תנועות משמעותיות בעולם היהודי אשר השפיעו על היהדות החרדית באופן מהותי, עקב חילוניותן וציוניותן. ההסתייגות מהציונות הינה המאפיין העיקרי המפריד בין החרדים לבין זרמים אחרים בדת היהודית. הקהילה החרדית כפופה באופן מוחלט לחוקי ההלכה, המעצבים את תפיסת עולמם ואת מהלך חייהם עד לפרטים הקטנים ביותר. (אתגר וצברי, 2013 ; קוליק, 2012).